

Nr 140.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1938 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om stöd åt den mindre skeppsarten.

(4:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 67, av herrar *Th. Nilsson* och *K. Andersson*, och den andra, nr 125, inom andra kammaren, av herr *G. Karlsson* i Munkedal m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning angående beredande av stöd åt den mindre skeppsarten samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Sedan *kommerskollegium* på framställning av utskottet av Kungl. Maj:t anbefallts att avgiva yttrande över motionerna, har kollegium den 5 april 1938 avgivit det begärda yttrandet, varvid fogats yttranden från Sveriges allmänna sjöfartsförening, Sveriges redareförening och Sveriges segelfartygsförening u. p. a. samt styrelsen för Svenska skeppshypotekskassan.

I sitt yttrande har kollegium erinrat om, att det, på sätt Svenska skeppshypotekskassan anfört, ej kunde anses tillräckligt att utvidga nämnda kassas och sekundärlånefondens verksamhetsområde till att omfatta även nu ifrågasvarande fartygskategorier. I anslutning härtill har kollegium anfört bland annat följande:

Det synes emellertid kollegium som om skäl förelåge att undersöka, huruvida icke motsvarande möjligheter till kapitalanskaffning skulle kunna anordnas i någon annan form. Det lider icke tvivel om att svårigheter härutinnan komma att möta. En omständighet, som härvidlag särskilt bör beaktas, är, att för maskindrivna fartyg under 100 tons bruttodräktighet och för segelfartyg med hjälpmaskin icke för närvarande i Sverige synes förefinnas någon försäkringsform, som möjliggör att för lån å dessa fartyg ställa den särskilda säkerhet, vilken i fråga om lån från skeppshypotekskassan förutsättes, nämligen den, som bereder i kaskoförsäkringen icke innefattat skydd (protection and indemnity) mot den ersättningsskyldighet, vilken kan uppkomma för fartygets ägare. Vid lån på nyssnämnda mindre maskindrivna fartyg eller på segelfartyg med hjälpmaskin föreligger alltså icke samma möjlighet som i fråga om större maskindrivna fartyg att komplettera en in-teckningssäkerhet med särskild säkerhet i form av ansvarsförsäkring för tredje man åsamkad skada. Vissa särskilda svårigheter torde även komma att, när det gäller mindre, av partrederi eller enskild person

nybeställt fartyg, göra sig kännbara beträffande säkerheten under byggnadstiden.

Kollegium anser det nu berörda kapitalförsörjningsproblemet vara av den betydelse, att en undersökning därav med ovan angivna utgångspunkter bör kunna ifrågakomma.

Motionärerna ifrågasätta även statens medverkan beträffande utarbetande av en standardtyp av motorseglare av järn på cirka 250 ton och försedd med motor på 200 à 250 hästkrafter. Det vill förefalla som om med hänsyn till den goda tillgången på skickliga skeppsbyggare i Sverige något statens ingripande i nämnda hänseende icke borde vara erforderligt. Kollegium hyser den uppfattningen, att om den mindre skeppsfartens kapitalförsörjningsproblem löses på ett för moderniseringen av dennas tonnage tillfredsställande sätt, en lämplig fartygstyp kan väntas komma att ganska snart erfarenhetsmässigt framskapas. Därest en undersökning kommer till stånd i ovan angivet avseende, vill kollegium emellertid för sin del icke motsätta sig, att denna utvidgas till att avse jämväl förutsättningarna för åtgärder i nu sist åsyftad riktning.

Med hänsyn till den icke oväsentliga omfattning, vari det svenska tonnaget av segelfartyg med hjälpmaskin kompletteras genom inköp av utländska fartyg, ifrågasätter Sveriges allmänna sjöfartsförening, om lagen den 26 juni 1936 (nr 336) angående förbud mot förvärv från utlandet av vissa fartyg icke så till vida innefattade ett ofullständigt skydd mot införlivande med den svenska handelsflottan av »många omoderna och i drift oekonomiska fartyg», som det genom nämnda lag stadgade importförbudet icke gäller fartyg under 100 tons bruttodräktighet. Ehuru efter kollegii förmenande anledning föreligger att i antydda hänseende framgå med stor varsamhet, vill kollegium ej motsätta sig, att i detta sammanhang en närmare undersökning kommer till stånd angående lämpligheten av en komplettering av lagen på ifrågavarande punkt.

Med hänsyn till vad sålunda anförts tillstyrker kollegium, att riksdagen i anledning av förevarande motioner anhåller om utredning av förevarande spörsmål i den omfattning, kollegium här ovan förordat.

Utskottet.

Såsom kollegium redan tidigare i anledning av motioner, väckta vid 1937 års riksdag, framhållit, fylla ifrågavarande mindre fartyg — mestadels segelfartyg med hjälpmaskineri, vilket i stor utsträckning kommer till användning — viktiga samhällseliga transportuppgifter. Kommerskollegium har påvisat, att under seglationstiden år 1936 å dessa fartyg i genomsnitt 3 063 personer sysselsattes och att de svenska segelfartygen med hjälpmaskin under nämnda år inseglade i bruttofrakter i det närmaste 13 miljoner kronor, varav omkring $6\frac{1}{4}$ miljoner kronor i utrikes fart väsentligen på hamnar i Tyskland, Danmark, Norge och Finland.

Dessa fartygs ägare representera emellertid en grupp företagare, vilken såväl ekonomiskt som i andra avseenden måste arbeta under jämförelsevis svåra förhållanden. En ej oväsentlig anledning härtill får anses vara, att det begagnade tonnaget är i hög grad föråldrat. Medelåldern av de till inemot 900 uppgående svenska segelfartygen med hjälpmaskin är icke mindre än 35 år. Särskilt möjligheterna att underlätta moderniseringen av detta tonnage torde vara förtjänta av en närmare undersökning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 67 och II: 125 må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande den mindre skeppsfartens ekonomiska betingelser med beaktande särskilt av möjligheterna att underlätta moderniseringen av det däri använda tonnage.

Stockholm den 10 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Oscar Olsson*, *Asplund*, *Borell*, *Bergström*, *Nilsson* i Landeryd, *Gustafsson* i Benestad, *Nilsson* i Fredriksfält, *Jonsson* i Lycksele, *Larsson* i Varberg, *Magnusson* i Kalmar och *Domö*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson*, *Andersson* i Prästbol, *Olsson* i Staxäng, *Persson* i Tidaholm och *De Geer* i Hanaskog.
